

CÁC KỸ THUẬT KIỂM CHUẨN TRONG PHƯƠNG PHÁP MIMIC VÀ QUY MÔ NỀN KINH TẾ NGẦM Ở CÁC QUỐC GIA ĐÔNG NAM Á

Ngày nhận: 06/5/2014
Ngày nhận lại: 18/9/2014
Ngày duyệt đăng: 10/10/2014
Mã số: 10-14-NCTĐ-10

Võ Hồng Đức (*)
Lý Hưng Thịnh (**)

Tóm tắt: Kinh tế ngầm (KTN) đang tồn tại như một thực tế của cuộc sống trên toàn thế giới, bất kể trình độ phát triển của từng quốc gia. Để ban hành được những chính sách kinh tế vĩ mô phù hợp, việc đo lường quy mô nền KTN là thực sự cần thiết, là điều kiện tiên quyết để hình thành các chính sách phù hợp. Nghiên cứu này được thực hiện nhằm mục đích xác định quy mô KTN của các quốc gia ASEAN trong giai đoạn 1995-2014, sử dụng phương pháp MIMIC. Kết quả nghiên cứu cho rằng khi sử dụng MIMIC, kỹ thuật kiểm chuẩn đề nghị bởi Dell'Anno và Schneider (2006) là phù hợp nhất nhằm quy đổi giá trị tương đối, được xác định từ MIMIC, sang giá trị tuyệt đối của quy mô KTN. Phương pháp này có xem xét đến sự tăng trưởng của nền kinh tế chính thức đến quy mô của nền KTN; cũng như tác động của các yếu tố vĩ mô trong nền kinh tế. Kết quả định lượng chỉ ra rằng quy mô nền KTN ở Việt Nam có xu hướng gia tăng trong suốt giai đoạn nghiên cứu (1995-2014). Đặc biệt, trong giai đoạn 2005-2006, quy mô nền KTN của Việt Nam dao động trong khoảng từ 25-30% quy mô nền kinh tế chính thức.

Từ khóa: Kinh tế ngầm, quy mô, khuynh hướng, mô hình MIMIC, kiểm chuẩn, Đông Nam Á.

Giới thiệu

Có nhiều cách phân loại và phương pháp khác nhau nhằm xác định quy mô của khu vực KTN. Ngay như tên gọi cũng đã cho thấy sự đa dạng, phong phú của nền KTN. Một số tên gọi khác thường gặp là: kinh tế ẩn, kinh tế phi chính thức, kinh tế thứ hai, kinh tế tiền mặt và kinh tế song song. Trong nghiên cứu này, thuật ngữ “KTN” sẽ được sử dụng nhất quán trong toàn bài viết.

Đo lường quy mô của nền KTN rất phức tạp, bởi vì tất cả doanh nghiệp và cá nhân tham gia vào khu vực nền KTN đều tránh bị phát hiện. Trong khi đó, các nhà làm chính sách và quản lý kinh tế cần phải biết được quy mô của các hoạt động này nhằm phục vụ cho việc ban hành một chính sách kinh tế phù

hợp. Hơn thế, quy mô và tốc độ phát triển của nền KTN sẽ đóng vai trò nền tảng cho các nhà làm chính sách ban hành những quy định với mục đích giảm thiểu quy mô của nền KTN, tạo điều kiện để mọi hoạt động trong nền kinh tế trở thành chính thức và chịu sự chi phối giống nhau của pháp luật. Do vậy, việc xác định quy mô nền KTN, dù khó khăn và nhiều tranh cãi, nhưng vẫn là việc làm rất cần thiết. Một trong những phương pháp được sử dụng rộng rãi nhất trên phạm vi toàn thế giới trong các nghiên cứu về KTN là phương pháp MIMIC. Tuy nhiên, nhóm tác giả nhận thấy rằng, với phương pháp này, quy mô của nền KTN phụ thuộc vào các kỹ thuật kiểm chuẩn (benchmarking) khác nhau. Do vậy, nghiên cứu này xác định quy mô nền KTN cho các quốc gia khu vực ASEAN dựa trên các kỹ thuật kiểm chuẩn khác nhau, với mục đích